

24.1.2014

Viite: 4.12.2013 lausuntopyyntö uuden kalastuslain hallituksen esitysluonnoksesta

Maa- ja metsätalousministeriö

Esityksen tarkoituksena on toteuttaa hallitusohjelman mukaisesti kalastuslain kokonaisuudistus. Vuoden 1982 kalastuslaki korvattaisiin uudella samannimisellä lailla.

Lakiuudistus on merkittävä, sillä se koskee suurta harrastajajoukkoa ja suurta määrää vesialueiden omistajia. Pohjois-Pohjanmaan liitto toivoo, että kalatalous voisi kehittyä vetovoimatekijänä ja elinkeinona. Liitto antoi uudistustyön käynnistyessä vuonna 2008 lausunnon, jossa tuotiin esille alueellisten toimijoiden kuulemiseen perustuvia näkemyksiä kalatalouden kehittämistarpeista mm:

- osakaskuntien toimintakyky
- aktiivisen kalatalouden hallinnollisten edellytysten parantaminen
- kalatalousneuvonnan uudelleen järjestely
- erityisaseman määrittely lohelle ja meritaimenelle
- kalastuksen valvonnan uudistaminen
- ammattikalastuksen edellytysten parantaminen
- kalastuksen hoidon rahoituspohjan arvioiminen ja toimenpiteet
- vähäarvoisen kalaston hoitokalastuksen järjestäminen
- velvoiteistusresurssin käytön tehostaminen
- kalastusoikeuksiin kohdistuvien lyhytaikaistoimenpiteiden helpottaminen

Vuonna 2012 liitto antoi samoja näkökohtia esille tuovan lausunnon valmistelutyöryhmän mietinnöstä, joka sisälsi linjauksia uuden kalastuslain sisällöstä.

Esityksen valmistelu on ollut laajaa, ja ongelmat kehittämistarpeet ovat varmasti tulleet tunnistetuiksi. Esityksen nykytila-analyysi vastaa hyvin Pohjois-Pohjanmaan liiton käsitystä kehittämistarpeista. Esitysluonnos kohdentuu myönteisellä tavalla osaan Pohjois-Pohjanmaan liiton aiemmin esille tuomista tarpeista, mutta eräät näkökohdat ovat jääneet vähälle huomiolle.

Kalatalous on hallinnollisesti moniportainen, mikä tuo raskautta kehittämiseen. Esityksessä portaiden määrä säilyy ennallaan, mutta niiden keskinäisiä suhteita ja toimivaltaa muutetaan jonkin verran. Kalatalousalueiden hallinnollisen aseman vahvistaminen suhteessa tähänastisiin kalastusalueisiin on todennäköisesti oikea toimenpide. Kalatalousaluekohtaisista käyttö- ja hoitosuunnitelmista tulisi muodostua perustekijä kalatalouden kehittämisessä. ELY-keskusten toimivaltaa lisätään aiempaan nähden. ELY-keskusten tueksi asetetaan alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä. Jos nämä ryhmät muodostuvat toimiviksi, voi se auttaa kalataloudellisen kokonaisnäkökuvan muodostumista alueelliseen kalatalouteen.

Osakaskunnat vastaisivat jatkossakin kalastuksen järjestämisestä alueillaan. Yleensä paras tuntuma paikalliseen kalastustilanteeseen on osakaskunnissa. Tämän takia osakaskuntien mukaan saaminen aluekohtaisten käyttö- ja hoitosuunnitelmien laadintaan on tärkeää. Lisääntyvään toimimattomien osakaskuntien ongelmaan vaikutetaan äänimäärän porrastamisella, jonka ajatellaan lisäävän osakaskuntien halukkuutta yh-

distymiseen. Lisäksi pykälään 12 sisältyvä osakaskunnan yksittäisen osakkaan lupamahdollisuus osaltaan voi kompensoida toimimattomuutta. Nämä toimenpiteet eivät välttämättä ole riittäviä ajatellen tilannetta osakaskuntakentässä ja kalavesissä. Tarvittaisiin tekijöitä, jotka lisääisivät aitoa kiinnostusta kalavesien hoitoon, sillä useimpien kalavesien mahdollisuudet ovat vajaalla käytöllä.

Ammattikalastuksen asemaa vahvistetaan kaupallisille kalastajille myönnettävinä lupina. Tämä ei ehkä riitä ammattikalastuksen hiipuvan trendin kääntämiseen. Lupamenettely kalastusopastointiaan edistää puolestaan kalastusmatkailun kehittymistä. Kalastusopaselinkeino onkin kehittynyt viime vuosina osassa Suomea.

Virkistyskalastuksen lupajärjestelmän yksinkertaistuminen on tervetullut muutos ajatellen kalastusharrastuksen säilymistä nuorten ikäluokkien harrastuksena. On kuitenkin todettava, että kysytyimmät kalastuskohteet, vaelluskalavedet ja muut lohikalapitoiset virtavedet sekä niissä tapahtuva viehekalastus säilyvät edelleen kohdekohtaisten lupien piirissä. Lisäksi esitys sisältää useita vaelluskalavesiä koskevia säännöksiä. Vaelluskalojen aseman turvaaminen on oikeansuuntaista. Eri vesien kalastus- ja lupajärjestelyjen informaation tulisi kuitenkin olla helposti saavutettavissa. Muutoin on vaarana, että kalastuksen säätelystä ja sitä koskevan informaation niukkuudesta muodostuu rajoittava tekijä etenkin sellaisille jotka harkitsevat kalastusharrastusta.

Yksityiskohtana todettakoon, että purokalastusta koskeva pykälä 69 ei ole loppuun saakka harkittu: pykälän perusteluissa viitataan purojen merkitykseen esimerkiksi purotaimenen elinkiertoon ja samalla todetaan, että pykälän kiinteiden pyydysten kieltöön voidaan asettaa poikkeus katiskalle alhaisen pyyntitehon perusteella. Todellisuudessa katiska on purotaimenesissä erittäin tehokas pyyntiväline aivan kesän alussa ja syksyllä, jolloin kalat liikkuvat pidempiä matkoja ja rantapenkkaa seuratesaan ohjautuvat poikkeuksetta penkkaa vasten sijoitettuun katiskaan. Katiskaa ei tulisi sallia purotaimenpuroissa lajin korkean virkistyskalastusarvon takia.

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO

Suunnittelujohtaja

Jussi Rämets

Ympäristöpäällikkö

Ismo Karhu